

Fotråte på Rennesøy: – Sånn kan det gå

Forfatter

Synnøve Vatn, Prosjekt Friske føtter

Sammendrag

Fire år etter de første registrerte tilfellene av alvorlig fotråte er over 50% av besetningene på Rennesøy smittet, men det er store variasjoner mellom områder på øya. Fotråte ble i 2008 påvist i Norge for første gang siden 1948. Prosjekt Friske føtter, som er et samarbeid mellom næringa, Mattilsynet og Veterinærinstituttet, har vært i drift siden høsten 2008. Vi har fått mye ny kunnskap om symptomer ved fotråte, diagnostikk og varianter av fotråte - bakterier under norske forhold. Alvorlig fotråte er i dag definert som forekomst av alvorlige symptomer og/eller påvisning av hissige varianter av fotråtebakterien *Dichelobacter nodosus*. Hissige varianter er så langt kun påvist i Rogaland, hvor det totalt er 89 tilfeller med alvorlig fotråte.

Publisert

2011

Referanse

Sau og Geit nr.6/2011

Utskriftsdato

06.06.2026 www.fag.nsg.no

Fotråte på Rennesøy:

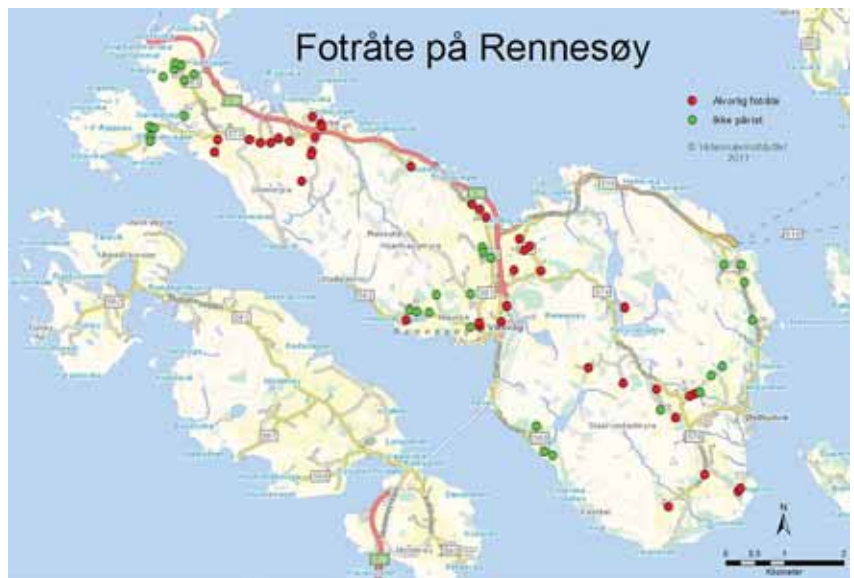
– Sånn kan det gå

Fire år etter de første registrerte tilfellene av alvorlig fotråte er over 50% av besetningene på Rennesøy smittet, men det er store variasjoner mellom områder på øya.

Fotråte ble i 2008 påvist i Norge for første gang siden 1948. Prosjekt *Friske føtter*, som er et samarbeid mellom næringa, Mattilsynet og Veterinærinstituttet, har vært i drift siden høsten 2008. Vi har fått mye ny kunnskap om symptomer ved fotråte, diagnostikk og varianter av fotråtebakterier under norske forhold. Alvorlig fotråte er i dag definert som forekomst av alvorlige symptomer og/eller påvisning av hissige varianter av fotråtebakterien *Dichelobacter nodosus*. Hissige varianter er så langt kun påvist i Rogaland, hvor det totalt er 89 tilfeller med alvorlig fotråte.

Hele 40 av disse 89 tilfellene er på Rennesøy, som er ei lita øy med totalt 72 sauebesetninger. Kartet viser at det er store lokale variasjoner innenfor øya. På den nordvestlige delen er det så langt ikke påvist et eneste tilfelle av alvorlig fotråte, mens det i det tilgrensende området rett øst er påvist i samtlige flokker. Hvorfor det er så lokale variasjoner kan man spekulere i foreløpig, men det tyder på lokal spredning mellom naboflokker kombinert med tilfældigheter og naturlige lokale skiller. Rennesøy har trolig gode forhold for spredning av fotråte; høyt smittepress, høy dyretetthet, kun hjemmebeite og rikelig med fuktighet for saueføttene. Andre faktorer er smitte hos besetninger i værringen, mangelfullt gjerdehold samt en avventende holdning til sanering. Sistnevnte har medført smittefare fra enkelte besetninger gjennom flere år.

Det er uvisst akkurat når smitten først kom til Rennesøy, men de første tilfellene ble registrert sommeren 2008 og per november 2011 er 56% av besetningene smitta. På grunn av de

Tilfeller med alvorlig fotråte på Rennesøy. Selv om forekomsten er 56% er det så langt ikke registrert noen tilfeller helt nordvest på øya.

«gode» forholdene for smittespredning var en koordinert og effektiv sanering hos alle med kjent smitte nødvendig nå i høst. De fleste sanerte derfor i form av full nedslakting og innkjøp av nye dyr. Å slakte hele besetninger er dramatisk, men situasjonen var svært alvorlig og det ble vurdert å være nødvendig for å redusere faren for tilbakefall. Smittesituasjonen vil derfor være en helt annen til neste år. Det er imidlertid en utfordring at smitten kan være i en besetning over tid, uten at det gir seg utslag i klinisk sjukdom. En må

derfor påregne enkelttilfeller også i årene som kommer.

I andre områder av Rogaland har det vært både spredte tilfeller og klynger av smitta flokker. Likevel er det totale antall tilfeller utenfor Rennesøy «kun» 49, noe som indikerer en begrenset spredning og gode utsikter til å bli kvitt alvorlig fotråte.

Synnøve Vatn
Prosjekt Friske føtter
www.fotråte.no